

40 anys de recerca lepidopterològica

1978 -2018

Francesc Vallhonrat

Jordi Dantart

10 de novembre de 2018

Una petita crònica d'actuacions de la SCL

1972. Represa d'activitats de la ICHN.

La ICHN amb el Museu de Ciències
Naturals, va representar l'època més
brillant de la lepidopterologia catalana
al primer terç del s. XX.

PUBLICACIONS DE LA JUNTA DE CIÈNCIES
NATURALS DE BARCELONA — 1928

Musei Barcinonensis
Scientiarum Naturalium Opera

SERIES ZOOLOGICA

IV

Instruccions per als recol·lectors d'insectes

1900

Ignasi de Sagarra

Corresponsal de Zoológica del Museo de Ciencias (Barcelona)

MUSEU MARTORELL
PASSEIG DE LA INDÚSTRIA
BARCELONA

1976. Febrer. S'inicia, per un grup de joves,
la **COMISSIÓ DE LEPIDOPTEROLOGIA
DE LA ICHN**,
aplegant de seguida una colla
d'aficionats, inclosos els de la
generació anterior, que s'afegeixen
amb il·lusió a la iniciativa.

2) La Comissió de Lepidòpterologia és un grup de treball, no un passatemps o distracció, i així ho han d'entendre tots els seus membres.

3) La finalitat de la Comissió és l'estudi científic de la Lepidòpterologia als Països Catalans. No està enfocada al colleccionisme sino a l'Ecologia, cicles biològics, Sistemàtica i distribució dels lepidòpters a les terres de Catalunya.

Un cap de Comissió, un Secretari de la Secció Bibliogràfica i un Tresorer. Els dos primers constitueixen el Consell de Redacció i han d'ésser membres actius.

FUNCIONAMENT:

5) El Cap de la Comissió ha d'assistir a les sessions ordinàries del Consell Directiu de la I.C.H.N., informant de les activitats de la Comissió.

1976-1978. La Comissió és activa:

Col·laboració estreta des de l'inici, amb el Museu de Zoologia, recopilació de bibliografia, estudi i revisió de la col·lecció del Museu i altres, sortides de camp, sessions científiques, 20 Comunicacions informatives i de recerques, amb els primers articles, relacions externes àmplies, redacció d'unes normes de recol·lecció d'insectes, etc. La Comissió té 19 membres.

ACTA DE FUNDACIÓ DE LA
SOCIETAT CATALANA DE LEPIDOPTEROLOGIA.(S.C.L.)

A Barcelona, a 18 de novembre de 1.978, reunits els sotasignants, consignats a continuació, decideixen la constitució d'una entitat de caràcter científic amb el nom de "SOCIETAT CATALANA DE LEPIDOPTEROLOGIA"(S.C.L.), dedicada a l'estudi i investigació dels insectes de l'ordre Lepidoptera a Catalunya.

Tot seguit, són aprovats els Estatuts de la nova entitat, que es redacten i llegeixen.

Són promotors i fundadors de l'entitat:

LLUÍS DOMENECH I TORRES, major d'edat, arquitecte, adreçat a Lleida, c./ ciutat de Fraga, 20. Tel. 973.22 14 80. D.N.I. n.º 40.648.520.

Tot seguit, signen els promotors de la nova entitat, i acorden presentar aquesta acta de fundació junt amb els Estatuts aprovats, al Registre d'Associacions.

Barcelona, a 18 de novembre de 1.978.

DNI 40.648.520
Lluís Domènec i Torres

DNI 368104
Josep Vives i Puiguet.

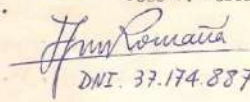

37.437.930
F. Vallhonrat

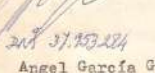

D.N.I. 77.280.000
V. Sarto i Monteys.

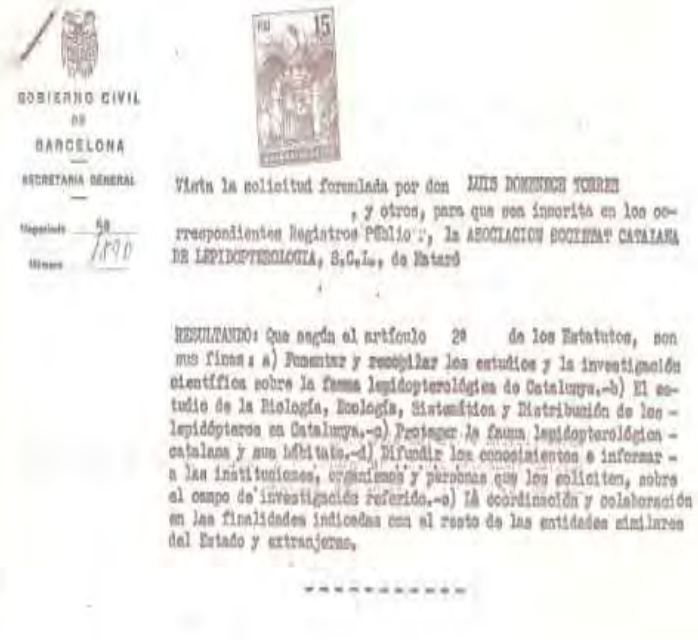

DNI n.º 38.773.673
Albert Masó i Planas.

DNI N.º 40.510.696
José J. Pérez De-Gregorio.

DNI 37.100.003
M.R. Gómez Bustillo

DNI 37.174.887
Ignacio Romaña Ferrer-Vidal.

DNI 37.103.284
Angel García García.

1978. 18 de Novembre. Fundació de la

SOCIETAT CATALANA DE LEPIDOPTEROLOGIA (SCL)

Objectius en els Estatuts:

L'estudi científic dels lepidòpters a Catalunya, la seva conservació i la dels seus hàbitats, la difusió de coneixements, la col·laboració amb altres entitats,... Per la voluntat de mantenir els principis que regeixen la ICHN, la nova Societat, va ser admesa de seguida com a entitat adherida a la ICHN.

FILOGÈNESI I ÀREES DE VOL DE LES
MELANARGIA CATALANES (Lep. Satyridae)
per Lluís Domènech i Torres

1a. SESSIÓ CIENTÍFICA
CONJUNTA DE LA

INSTITUCIÓ CATALANA
D'HISTÒRIA NATURAL

I LA

SOCIETAT CATALANA
DE LEPIDOPTEROLOGIA

Barcelona, 27 de febrer del 1980.

INSTITUCIÓ CATALANA
D'HISTÒRIA NATURAL

Comissió de Lepidopterologia

Apartat de correus, n.º 13 - Mataró (Barcelona)

Comunicació als membres, n.º 20.

SECRETARIA, Desembre de 1.978.

1.- Amb aquest número, finalitza la sèrie de Comunicacions als membres que SECRETARIA inicià el mes de març de 1977.

2.- El passat dia 16 va tenir lloc a Barcelona la primera sessió científica de la nova S.C.L., a càrrec del membre Sr. Lluís DOMÈNECH i sobre el tema "Filogènesis i àrees de vol de les Melanargia catalanes (Lep. Satyridae)".

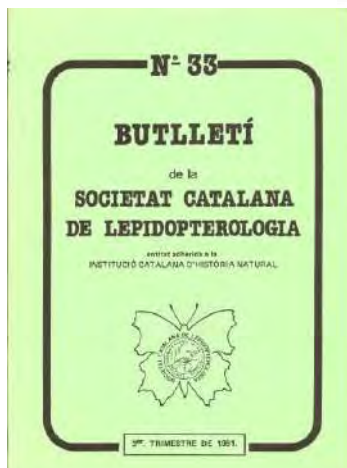
La sessió començà a les 17'00 hores i van assistir els membres Srs. Domènech, Masó, De-Gregorio, Romañá i Vallhonrat. Va excusar la seva assistència el membre Sr. Vives. Igualment, la Sra. Mariana de Ibarra no va poder assistir per motius de salut.

Degut a l'interès del tema i a l'amplitud dels coneixements que gaudeix l'estimat company Sr. Domènech, els membres assistents van ésser d'acord i així ho han fet saber al Consell Directiu, per tal de que l'esmentada sessió es pugui repetir properament amb més assistència.

Igualment, al Butlletí n.º 21 (Gener-Febrer 1979) hi trobareu un resum de l'esmentada exposició.

1978. Desembre. Primera sessió científica de la SCL, de les 187 que s'han realitzat fins ara. Faunística, metodologia, taxonomia, sistemàtica, biologia general, biogeografia, el CBMS, temes agro-forestals, migracions, visites a col·leccions, sessions fotogràfiques, etc.

1979. Febrer. Primer *Butlletí de la SCL*, de 50 pàgines, que porta el número 21, continuació de les 20 Comunicacions de la Comissió. S'han publicat 108 butlletins, amb diferents canvis de format, composició i contingut. L'actual format és des del 1998. En total, ocupen unes 5.400 pàgines. amb 997 articles o notes d'interès lepidopterològic.

BUTLLETÍ
de la
**SOCIETAT CATALANA
DE LEPIDOPTEROLOGIA**
entitat adherida a la
INSTITUCIÓ CATALANA D'HISTÒRIA NATURAL

Nº 33

3r TRIMESTRE DE 1981

1979. Febrer. Primer *Volum de Treballs de la SCL*. El volum 16 es publica el 2009. Un total de 1.530 pàgines i 126 articles.

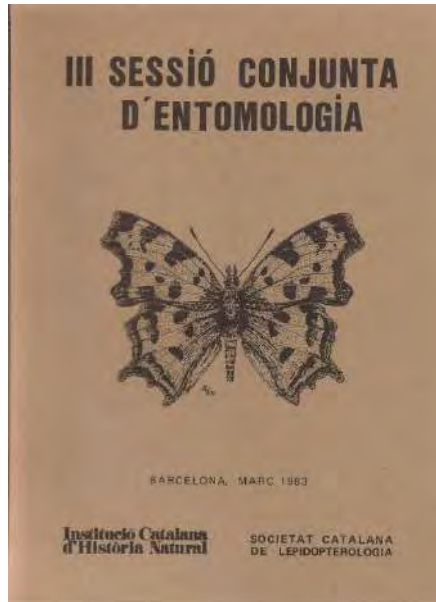

1979. Maig. Primera sortida col·lectiva de la SCL, a la Garrotxa. Esdevindran una activitat habitual en la recerca del territori, dels Parcs i Espais Naturals i zones d'interès, per tot Catalunya.

1980 al 2007. Es celebren 14 *Sessions Conjunes d'Entomologia ICHN-SCL*, biennals, i es publiquen les comunicacions en 13 volums amb més dos-cents treballs d'entomologia. Uns 50 de lepidopterologia.

Assistents, al matí, a la VI Sessió Conjunta d'Entomologia ICHN-SCL. (fotografia A. Masó)

1981. Febrer. Primer curset de la SCL. Se'n faran uns quants sobre diversos temes.

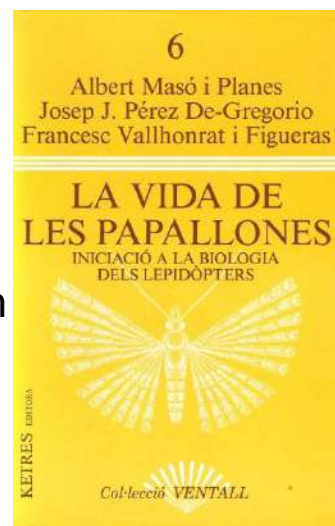
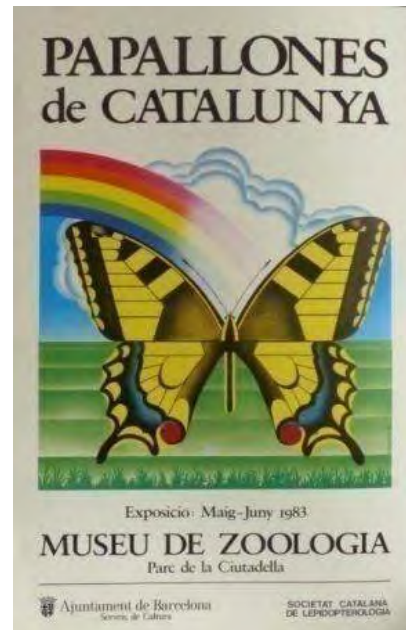
1983. Maig. Exposició "Papallones de Catalunya" al Museu de Zoologia de Barcelona. Se'n faran altres més per membres de la SCL.

1985. Publicació del llibre "La vida de les papallones" com a volum de Memòries de la SCL.

1988. Als deu anys, la SCL compta amb 91 membres numeraris, 6 honoraris i 38 subscriptors. Es fa bescanvi amb 44 publicacions. Actualment el bescanvi es fa amb unes 70 publicacions.

1992. El Butlletí 69 torna a canviar de format, amb impressió òfset i amb noves seccions, com la de protecció dels lepidòpters i s'inicien les monografies de papallones de Catalunya. Se'n faran de 25 espècies.

1992. La seu social de la SCL es fixa al Museu de Zoologia de Barcelona i s'estableix un conveni de col·laboració.

1994. S'inicia el pla de seguiment de papallones diürnes a Catalunya (Catalan Butterfly Monitoring Scheme, CBMS), que actualment continua amb èxit. Membres de la SCL hi participen activament.

1996-2016. La SCL col·labora amb l'Associació d'Amics del Museu en les sis Trobades sobre invertebrats de les zones humides en diversos indrets de Catalunya.

2000. Setembre. El 15 Volum de Treballs de la SCL assoleix el màxim de contingut amb 182 pàgines, amb els primers resultats del CBMS i els catàlegs de noctuids i geomètrids de Catalunya.

Treb. Soc. Cat. Lep., 15: 71-120; 30.IX.2000

ISSN: 0210-6159

**Llista sistemàtica dels noctúids de Catalunya
(Lepidoptera: Noctuidae)**

Josep BELLAVISTA

ISSN: 0210-6159

Treb. Soc. Cat. Lep., 15: 5-48; 30.IX.2000

ISSN: 0210-6159

Treb. Soc. Cat. Lep., 15: 121-182; 30.IX.2000

**El Butterfly Monitoring Scheme en Catalunya:
los primeros cinco años**

Constantin STEFANESCU
Butterfly Monitoring Scheme. Can Liro; 08458 Sant Pere de Vilamajor (Spain)

**Llista sistemàtica dels geomètrids de Catalunya
(Lepidoptera: Geometridae)**

Jordi DANTART
Museu de Zoologia, Apartat de Correus 593; 08080 Barcelona (Spain)

2000-2014. Estudi dels lepidòpters del Parc Natural del Cadí-Moixeró, en diverses etapes i localitats.

Els lepidòpters del Parc Natural de la Serra
del Montsant (2006)

2000-2001. Es col·labora amb la ICHN realitzant
l'estudi dels lepidòpters de la Vall d'Alinyà.

INTRODUCCIÓ A LA FAUNA
DE LEPIDÒPTERS
DE LA VALL D'ALINYÀ

FRANCISC VALLIBERNAI,* ARCADE CERVELLÀ,*
ALBERT XAUS,* JOSEP JOAQUIM PÉREZ DE GREGORIO,*
JOSEP MIGUEL PAÍS,* EMILI ROQUELA,*
JORDI DANTART,* JOSEP MARIÀ,*
ALBERT ORIZZO* i FREDERIC PALAU*

Francesc Vallibernal, Arcadi Cervellà, Josep Marià, Josep Joaquim Pérez De Gregorio & Albert Xaus

Societat Catalana de Lepidopterologia
Museu de Ciències Naturals de la Ciutadella,
Passatge Picasso s/n 08003 Barcelona

2004-2007. Realització de l'estudi dels
lepidòpters del Parc Natural de la Serra de
Montsant.

Juny 2007

2004-2018. Es celebren anualment
les **Nits de les Papallones** (Catalan
Moth Nights, CMN), amb molta
participació, activitat que es fa
simultàniament a tot Europa
(European Moth Nights, EMN), que
ha contribuït notablement al
coneixement de la fauna de
Catalunya

2006-2007. Es col·labora amb la ICHN realitzant l'estudi dels lepidòpters de les Planes de Son i Mata de València.

Lysandra bellargus
Lysandra coridon
Lysandra hispania
Lysandra albicans

Ninfàlids
 Làbitics
Libythea celtis

Danaüs
Danaus chrysippus
Danaus plexippus

Ninfalins
Argynnis paphia
Argynnis pandora
Argynnis aglaja
Argynnis adippe
Argynnis alba
Argynnis elisa
Issoria lathonia
Brenthis ino
Brenthis daphne
Brenthis hecate
Boloria eunomia
Boloria euphrosyne
Boloria selene
Boloria dia
Boloria pales
Boloria napaea
Vanessa atalanta
Vanessa cardui
Aglais io
Aglais urticae
Polygonia c-album
Araschnia levana
Nymphalis antiopa
Nymphalis polychloros
Euphydryas desfontainii
Euphydryas aurinia
Melitaea cinxia
Melitaea phoebe
Melitaea trivia
Melitaea didyma
Melitaea diamina
Melitaea deione
Melitaea parthenoides
Melitaea celadussa
Limenitis camilla
Limenitis reducta

blaveta fluent f.
 griseta de muntanya f.
 griseta mediterrània f.
 blaveta pàl·lida f.

papallona del hedoner f.; sin. massuda del hedoner f.

papallona tigre f.
 monarca f.

argentada comuna f.
 pandora f.
 argentada de muntanya f.
 argentada de punts vermells f.
 niube f.
 elisa f.
 mirallets f.
 perlada europea f.
 perlada de l'esbarzer f.
 perlada de la filipòndula f.
 donzella de la història f.
 donzella rogenca f.
 donzella bruna f.
 donzella violeta f.
 donzella alpina f.
 donzella de muntanya f.
 atalanta f.; sin. rei m.
 migradora dels cards f.
 paó de dia m.
 papallona de l'ortiga f.
 papallona de la c blanca f.
 teranyina f.
 vellutada del salze f.
 nimfa dorment f.
 brocat de l'escabiosa m.
 brocat variable m.
 damer puntejat m.
 damer de la centaurea m.
 damer de la blenera m.
 damer rogenç m.
 damer de la valeriana m.
 damer dels conillets m.
 damer de prat m.
 damer de bosc m.
 nimfa de bosc f.; sin. goja de bosc f.
 nimfa mediterrània f.; sin. goja mediterrània f.

ELS LEPIDÒPTERS DE LES PLANES DE SON I LA MATA DE VALÈNCIA

JORDI DANTART,* ARCADI CERVELLÓ,*
 JORDI JUBANY,* JOSEP MARTÍ,*
 ALBERT XAUS,* FRANCESC VALLHONRAT*
 I ELISENDA OLIVELLA*

2012. La SCL participa amb el Museu de C. N. de Granollers en el projecte de donar noms comuns catalans a les papallones diürnes de Catalunya.

Els resultats es publiquen en el Butlletí de la SCL.

ELS LEPIDÒPTERS DE LA VAL D'ARAN

Societat Catalana de Lepidopterologia
Barcelona, desembre 2013

Projecte en col·laboració amb

Conselh Generau d'Aran

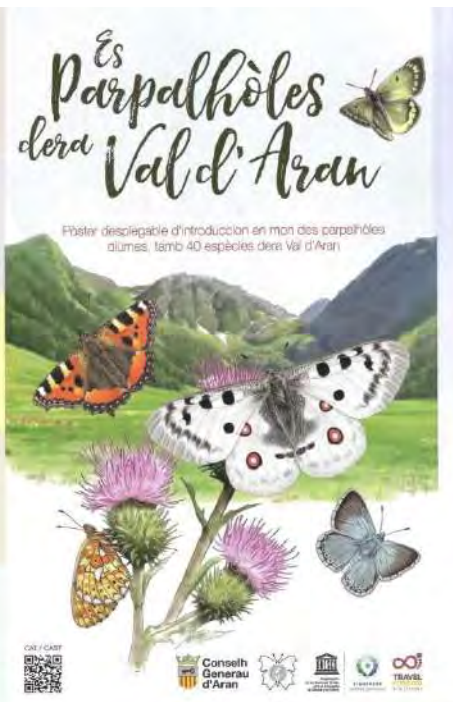

2014. Es realitza una recopilació de dades faunístiques dels lepidòpters de la Vall d'Aran, per encàrrec del Conselh, que es lliura en un informe.

2012-2016. La SCL participa en el BioBlitz BCN.

2016. El Butlletí de la SCL número 107 arriba al màxim de contingut amb 210 pàgines.

2018. Es publica el fulletó-pòster ***Es papalhòles dera Val d'Aran***, un encàrrec del Conselh d'Aran a la SCL.

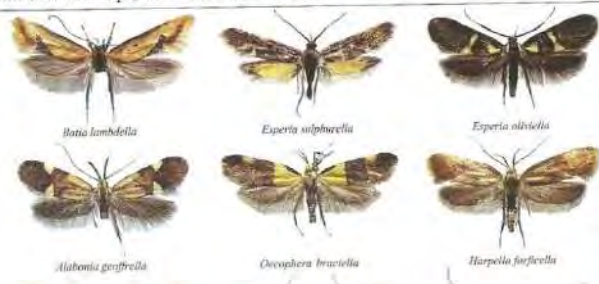

Fig. 1 Adults de *Symmoca degregatorii* Roquenn sp. n.: a, *Holotypus* mascle; b, *Paratypus* femella.

Quina ha estat l'aportació de la SCL al coneixement de la diversitat i fenologia dels lepidòpters de Catalunya, península Ibèrica i illes Balears

Novetats faunístiques publicades per la SCL (1976-2016):

Espècies noves: 2

Citacions d'espècies noves per a Catalunya: 689

(incloses les noves per a la península Ibèrica fetes de localitats de Catalunya).

Citacions d'espècies noves per a la península Ibèrica: 154

(de les quals 147 de localitats de Catalunya)

Citacions d'espècies noves per a Europa: 2

Citacions d'espècies noves per a les illes Balears: 123

Mallorca: 76; Menorca: 26; Eivissa: 4; Formentera:

14; Mallorca i Menorca: 2; Mallorca i Formentera: 1

Aproximació a la fauna dels gelèquids de Catalunya i Balears (Lepidoptera: Gelechiidae)

Emili Requena

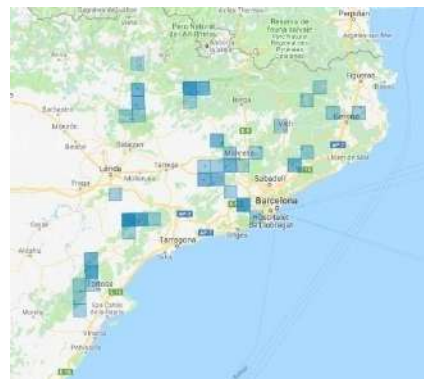

Fig. 3 Distribució d'*Apatura iris* a Catalunya i Andorra, sobre un rendo UTM de 10-10 km. ●, citacions del 1975 al 2000; ●, citacions posteriors al 2000. S'han considerat tant les dades bibliogràfiques com les de col·lecció i les procedents d'observacions personals. (Totes les citacions prèvies al 1975 són de quadrats UTM on l'espècie ha estat retrobada amb posterioritat a aquest any).

Catàlegs i llistats sistemàtics i faunístics de grups taxonòmics

Noctuidae, Geometridae, Gelechiidae, Pyralidae, Crambidae...

Contribució al banc de dades de biodiversitat de Catalunya (Biocat)

La major part de les citacions de lepidòpters són aportacions de les publicacions de la SCL

Monografies de papallones de Catalunya de 25 espècies

Thecla betulae, *Parnassius apollo*, *Pieris rapae*, *Apatura*...

Censos lepidopterològics de parcs i espais naturals, comarques i zones diverses de Catalunya

P. N. dels Aiguamolls de l'Empordà, Vall d'Aran, Vall d'Alinyà, P.N. de la Serra de Montsant, P.N. del Cadí-Moixeró, Planes de Son i Mata de València, Anoia, Garrotxa, Guàrdies, Delta del Llobregat, Garraf, Alt Pirineu, Ripollès, Cerdanya, P.N. dels Ports....

PAPALLONES DE CATALUNYA

Parnassius mnemosyne (Linnaeus, 1758)

Fig. 1. *Parnassius mnemosyne* (Linnaeus, 1758).
Muscle.

Morfologia de l'adult

Parnassius mnemosyne és una papallona de mida mitjana l'envergadura de la qual oscil·la entre els 52 i els 63 mm. El color de fons de les ales és blanc i l'anvers de les ales anteriors només presenta dues taques arrodonides negres i una ampla vora de color gris. L'anvers de les ales posteriors no té taques, excepte en el marge interior. El dimorfisme sexual és poc aparent, tret del fet que en alguns exemplars les femelles són més grises. L'anvers de l'abdomen és negre i glabre en la femella i en el mascle també és negre, però amb una gran profusió de pèls blanquinosos, caracter que pot servir per diferenciar-los fàcilment.

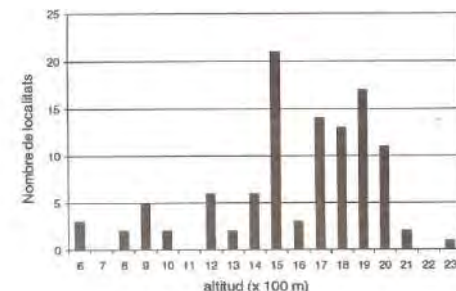

Fig. 4 Distribució altitudinal de *Parnassius mnemosyne* a Catalunya